

10049. DRET MERCANTIL II

Dret marítim

Lliçó 1: el dret marítim, concepte i evolució

I. Introducció. L'estat de la qüestió; la dada tècnica i la naturalesa de les normes; delimitació de l'objecte i dret especial; el caràcter històric del concepte.

II. L'experiència del dret comparat. La perspectiva processal del dret anglès i nord-americà: el dret d'almirallat; despreocupació conceptual i jurisdiccional especial. La idea del particularisme en el dret francès. El dret de la navegació en la doctrina italiana; els límits d'opunitat i vigència.

III. Els fets nous. La revisió de la uniformitat internacional; el canvi en l'elaboració de les fonts normatives. Crítica de les institucions més representatives. El progrés de la tecnologia i la incidència en la noció del vaixell. El dret naixent del mar; les noves bases d'ordenació internacional; del dret del mar en temps de guerra a la Tercera Conferència General sobre Dret del Mar; del principi de llibertat de navegació a la consideració del mar com a patrimoni de la humanitat.

IV. Consideracions finals.

Lliçó 2: organismes relacionats amb el tràfic marítim

I. Antecedents. Concepte, característiques i classificació. Organismes no vigents.

II. Organitzacions internacionals governamentals. L'Organització Marítima Internacional. Comissió Marítima Conjunta de l'OIT. Comitè de Transport Marítim de la UNCTAD. UNCITRAL. INMARSAT. L'Organització Hidrogràfica Internacional. Altres organismes relacionats parcialment amb el tràfic marítim. Organismes previstos en la III Conferència de les Nacions Unides sobre Dret del Mar: a) l'Autoritat Internacional dels Fons Marins, b) El Tribunal Internacional del Mar.

III. Organitzacions internacionals no governamentals. El Comitè Marítim Internacional. La

Universitat
Autònoma
de Barcelona **Facultat de Dret**

Conferència Marítima Internacional i del Bàltic. Altres organismes internacionals no governamentals.

IV. Organismes nacionals. L'Associació Espanyola de Dret Marítim. L'Associació de Naviliers Espanyols. L'Associació Espanyola de Liquidadors d'Avaries. El Consell Espanyol d'Usuaris del Transport Marítim. Altres organitzacions.

Lliçó 3: l'actualitat dels drets històrics de pesqueries davant el dret de la Comunitat Econòmica Europea i el dret del mar.

I. Plantejament.

II. Fonts aplicables. El Conveni europeu de pesca signat a Londres el 9 de març de 1964; reconeixement del dret de pesqueries; llibertat d'accés i delimitació de la zona; vigència i promulgació; duració i procediment d'arbitratge. L'Acord general de pesca de 1967 entre França i Espanya, qualificació com a tractat; el dret recíproc de pesqueries en les sis i en les dotze milles; el seu caràcter permanent; vigència i solució arbitral de controvèrsies. L'Acord marc Espanya-CEE de 1980; L'anomenat, incorrectament, dret de pesqueries: a) accés condicionat, b) caràcter unilateral, c) facultat reglada: l'hàbit com a límit i factor per ponderar la determinació de les condicions de pesca, d) extensió geogràfica: les zones reservades, e) les mesures de control, f) vigència. La Tercera Conferència de les Nacions Unides sobre Dret del Mar; la supressió dels drets històrics i l'establiment en la zona econòmica exclusiva; facultats de l'Estat riberenc: unilateralitat i dret subsidiari; drets de pesqueries i excedents; la utilització racional dels recursos vius. Continua: el valor jurídic del Conveni; el Conveni davant les fonts del dret internacional; manifestacions del dret codificat: principis, obligacions negatives i contingut de drets.

III. La col·lisió de normes i el problema de la vigència. L'estat de la qüestió. Exposició crítica de la tesi derogatòria del dret de pesqueries: a) l'efecte de substitució: l'article 30.4 del Conveni de Viena, b) declaració final annexa, interpretació literal, sistemàtica, l'efecte útil; consideracions sobre l'existència de la declaració i l'àmbit material d'acord, c) la *desuetudo*, d) la doctrina dels actes propis; la doctrina del Tribunal de la Comunitat Econòmica Europea: l'efecte de substitució. La posició favorable a la vigència i l'aplicació del dret de pesqueries en el Conveni de Londres i en l'Acord de 1967 signat amb França davant el dret comunitari: a) l'article 30.4 (lletres a) del Conveni de Viena, b) l'article 234 del Tractat de Roma.

IV. L'Acord de pesca entre el Govern espanyol i la CEE davant de la Constitució espanyola de 1978; la possible inconstitucionalitat. Tractats que exigeixen l'autorització parlamentària; supòsits

establerts en els articles 94 i 96 de la Constitució; la declaració d'inconstitucionalitat; dret intern i dret internacional. Abast de la inobservança dels articles 94 i 96 de la Constitució.

V. Mesures legals a l'empara dels drets històrics en l'ordre internacional i en el dret intern: dret de pesqueries o dret a la indemnització. Perspectiva internacional del dret de pesqueries; legitimació activa; mitjans de protecció. Dret a la indemnització; la responsabilitat civil patrimonial de l'Estat per la lesió dels drets històrics; fonaments de dret positiu; viabilitat de l'acció: a) responsabilitat patrimonial, b) responsabilitat directa, c) responsabilitat objectiva, d) responsabilitat del Govern com a Administració pública.

VI. Conclusions.

Lliçó 4: la distribució del risc en el dret marítim

I. Introducció. Estat de la qüestió.

II. La distribució del risc entre el vaixell i la càrrega. L'entitat econòmica dels danys durant el transport. Atribució del risc segons el coneixement de l'embarcament. L'àmbit d'aplicació de les regles de la Haia i la seva incidència en la configuració del risc. El transport d'animals vius. El transport sobre coberta. Àmbit especial del Conveni. La posició de les parts en les regles de la Haia; la situació privilegiada del traginer marítim. El problema de la incertesa creada per les regles i la seva repercussió en el cost del transport. Continua: les clàusules ambigües. La càrrega de la prova. La innavegabilitat del vaixell. El terme traginer. Les clàusules d'exoneració o *liberty clauses*. Els problemes de l'assegurança i la reducció dels costos addicionals en el transport. La responsabilitat per culpa i la responsabilitat objectiva. Anàlisi comparativa entre carregadors i naviliers espanyols. La divisió dels riscos en el contracte de noliejament. Perspectives per a una reglamentació imperativa del noliejament. Noliejament i transport. L'assignació de responsabilitat segons les pòlisses de noliejament. La pèrdua del noli. Carregament i vaixell davant l'avaria grossa.

III. Repartiment de riscos entre els naviliers. Criteris nous en matèria d'abordatge. Continua: l'assegurança dels bucs dels vaixells i el cobriment de les responsabilitats d'abordatge.

IV. Els danys a tercers. Les víctimes de la contaminació i els danys a instal·lacions portuàries.

Lliçó 5: convenis internacionals i dret intern; referència especial a la limitació de responsabilitat per abordatge

I. Introducció. Plantejament.

II. La responsabilitat per abordatge en el dret espanyol; fonts aplicables. La responsabilitat en l'abordatge segons el Codi de comerç: consideració general. Abordatge unilateral. Abordatge per culpa comuna. Abordatge fortuït. Abordatge dubtós. Contingut de l'obligació d'indemnització.

III. La limitació de la responsabilitat del navilier en el dret intern. Plantejament general; la dualitat de sistemes. La limitació de la responsabilitat en el Codi de comerç. La limitació de la responsabilitat en el Conveni de 1957.

IV. L'àmbit d'aplicació material dels convenis internacionals davant supòsits nacionals. El valor del Conveni internacional de 1957 en l'ordenament jurídic espanyol; el problema de les reserves; la vigència del Conveni. L'àmbit d'aplicació espacial; els convenis internacionals davant el problema de la unificació; unificació i uniformitat: classes i graus d'unificació. Criteris de classificació tenint en compte el caràcter de l'àmbit d'aplicació. a) El criteri directe d'exclusió. b) El criteri indirecte d'exclusió. c) El criteri d'aplicació per via de llei uniforme. d) El criteri neutre. Els principis generals d'interpretació de tractats; el Conveni de Viena sobre el dret dels tractats de 1969. L'àmbit d'aplicació del Conveni de 1957 davant les regles d'interpretació del Conveni de Viena; les raons de la no-exclusió dels supòsits nacionals; el preàmbul dels articles 1 i 5 del Conveni. La no-inclusió dels supòsits nacionals.

V. L'abast màxim de la responsabilitat derivada de l'abordatge segons el Codi de comerç.

Lliçó 6: la responsabilitat quinzenal del constructor de vaixells o l'absurditat d'un raonament jurídic correcte

I. Introducció. Plantejament del problema. Inviabilitat dels arguments legals contraris a la responsabilitat quinzenal del constructor: articles 952 del Codi de comerç i 1490 del Codi civil.

II. Naturalesa jurídica. L'estat de la qüestió en la jurisprudència: caràcter heterogeni i abast limitat. Exposició i crítica de la jurisprudència fiscal: supòsits de compra-venda i de contracte mixt. La doctrina legal del Tribunal Suprem; el contracte de construcció de vaixell amb el subministrament dels materials per part del poderdant és un arrendament d'obra (STS 18 de febrer de 1982). La posició de la doctrina científica. Continua: modalitats de construcció: a) construcció per economia, b) construcció per empresa. Construcció del vaixell amb materials del

poderdant. Construcció amb materials de la drassana: construcció i aportació de materials. Absència de disciplina especial: la doble remissió.

III. Conclusió.

Lliçó 7: relació entre la pòlissa de noliejament i el coneixement de l'embarcament: la clàusula d'incorporació

I. Introducció. Plantejament; noliejament i transport; la *incorporating clause*. Finalitat de la incorporació. Avantatges i inconvenients de la clàusula d'incorporació.

II. La relació entre la pòlissa de noliejament i el coneixement de l'embarcament en vista de la doctrina dels títol-valor. El coneixement de l'embarcament com a títol-valor; caràcter de la declaració que conté el coneixement; el problema de la causalitat. Naturalesa constitutiva i parts de la relació originària; la circulació del títol-valor. La novació. Causalitat i superposició de contractes en la pràctica del tràfic marítim. El principi de la literalitat: la seva limitació mitjançant la remissió. La relativitat dels contractes en el *common law*.

III. Supòsits concrets d'incorporació. Límits de la validesa de la clàusula: requisits de forma i requisits de fons. La interpretació de la jurisprudència. La responsabilitat per danys a la càrrega segons la pòlissa o segons el coneixement de l'embarcament. La clàusula d'arbitratge. Qüestions sobre reducció i ampliació del termini de la iniciació de l'arbitratge; prescripció i caducitat. La clàusula arbitral i el dret positiu espanyol. L'execució del laude.

Lliçó 8: transport marítim internacional i jurisdicció estrangera (la reforma necessària d'un criteri jurisprudencial)

I. Plantejament.

II. La doctrina legal del Tribunal Suprem i el criteri seguit per l'Audiència Provincial de Barcelona.

III. Consideracions a favor de la validesa de la clàusula de submissió a tribunals estrangers. La interpretació doctrinal de l'article 51 de la LEC. El principi de l'autonomia de la voluntat en relació amb la clàusula de submissió. Caràcter dispositiu de la clàusula de jurisdicció. La posició favorable a l'arbitratge internacional en el dret intern.

IV. Conclusions.

Lliçó 9: ressenya i comentaris de jurisprudència

I. Introducció.

II. Naturalesa jurídica del vaixell. El vaixell com a bé moble.

III. Contracte de construcció i reparació del vaixell. Aspectes fiscals. Incidència de la vaga en el contracte de reparació del vaixell. Contractes de construcció i compra-venda del vaixell: diferències. Naturalesa jurídica del contracte de construcció del vaixell. Prescripció de l'acció de responsabilitat.

IV. Transport marítim. Caducitat o prescripció de l'acció de danys. Responsabilitat del traginer per una ventilació insuficient: innavegabilitat del vaixell. Clàusula de jurisdicció estrangera. Continua: clàusula de jurisdicció a favor de tribunals nacionals. Dret aplicable: a) desviació de ruta. Continua: dret aplicable: b) aplicació del Codi de comerç a un transport internacional amb clàusula de remissió. Continua: dret aplicable: c) remissió a usos estrangers. Danys a la mercaderia: reserves. Continua: danys a la mercaderia; protesta del capità i reserva del consignatari. Operacions de descàrrega; a) distinció del contracte de transport i càrrega i descàrrega; b) Importació de despeses en la descàrrega. Venda "fob" i transmissió de riscos. Consignatari; a) despeses de descàrrega; b) àmbit de facultats: obligacions pel transport; c) facultats del consignatari. Capità: relació laboral i acomiadament lliure. Naturalesa del noliejament per viatges consecutius. Distinció entre noliejament i arrendament. Abast de la posada a disposició. Classes de compensació. Concepte de carregament.

VI. Accidents marítims. Naufragi: responsabilitat civil de l'Administració de l'Estat. Abordatge. Auxili i salvament marítims: remuneració en el salvament marítim. Contracte de remolc: concepte i diferència amb el salvament.

VII. Assegurança marítima. Acció subrogatòria i acció de recobriment; a) acció subrogatòria; b) acció de recobriment; responsabilitat en el transport. Legitimació en la coassegurança. Pòlissa flotant: obligacions del receptor i de l'assegurat. Cobriment de riscos: danys del transport i danys de l'assegurança. Pòlissa flotant: obligacions de l'assegurador i de l'assegurat.

VIII. Arbitratge marítim. Les primeres interlocutòries del Tribunal Suprem a favor de l'arbitratge internacional. Denegació de l'execució de laudes estrangers. Execució de laudes estrangers.

Lliçó 10: les fonts del coneixement del dret marítim espanyol; valoració i ressenya bibliogràfica

I. Introducció. Aportacions de la doctrina espanyola al coneixement del dret marítim.

II. Ressenya bibliogràfica. Criteris de sistematització. Tractats, manuals, cursos i obres de caràcter general. Revistes i publicacions periòdiques. Monografies, articles i comentaris; a) obres legislatives; b) jurisprudència; c) bibliografia; d) temes generals, organismes i conferències marítimes; e) el mar i la seva reglamentació administrativa; dret marítim internacional; f)

**Universitat
Autònoma
de Barcelona Facultat de Dret**

concepte, història i fonts del dret marítim; g) el navilier i els col·laboradors del tràfic marítim; capità i agents marítims; h) contractes d'explotació del vaixell i vendes marítimes; i) accidents marítims: abordatge, avaries, auxilis i salvaments, contaminació; j) qüestions processals i arbitratge marítim.

Instruments jurídics del tràfic mercantil

Lliçó 11: el contracte mercantil en general

I. Obligacions mercantils; generalitats; la unificació del dret d'obligacions. Règim especial de les obligacions mercantils; la productivitat d'interessos. Especialitats pel que fa al temps de compliment. La solidaritat. Prescripció de les obligacions mercantils.

II. Els contractes mercantils. Contractes civils i mercantils; la categoria dels contractes d'empresa. Especialitats més notables dels contractes mercantils. La forma, la prova i la interpretació en els contractes mercantils.

III. La contractació mercantil moderna. El desenvolupament de figures contractuals noves. La crisi de l'autonomia de la voluntat; els contractes d'adhesió.

Lliçó 12: el contracte de compra-venda

I. El contracte de compra-venda mercantil; antecedents i evolució; gènesi de les principals especialitats mercantils. La unificació internacional de les normes reguladores de la compra-venda. La compra-venda mercantil en el nostre dret; estudi dels trets que en defineixen el caràcter mercantil.

II. Elements del contracte. El consentiment; particularitats més notables; la clàusula "llevat de confirmació"; venda amb reserva d'aprovació i venda d'assaig o a prova; venda sobre mostres. L'objecte. El preu. Particularitats pel que fa a la seva determinació.

III. Contingut del contracte; obligacions fonamentals. L'obligació de lliurament i sanejament. El pagament del preu i el deure de rebre la cosa. La transferència del risc, significat i principis reguladors. Extinció del contracte.

IV. El Conveni de Viena sobre compra-venda internacional de mercaderies.

Lliçó 13: les compra-vendes especials i els contractes afins a la compra-venda

I. Compra-vendes especials. Compra-venda a una tenda o un magatzem. Compra-venda a una fira o un mercat. La compra-venda feta fora de l'establiment mercantil. Vendes de plaça a plaça. Venda amb exclusiva.

II. La venda a terminis i el seu finançament. Disciplina legal. Forma de contracte. Protecció al comprador. Garanties a favor del venedor i a les empreses de finançament. El Registre de vendes a terminis.

III. El contracte estimatori; naturalesa jurídica. L'atribució del poder de disposició; el preu; el termini; la restitució de la cosa; el risc.

IV. El contracte de subministrament; concepte i naturalesa jurídica; contingut del contracte; extinció. El contracte de permuta mercantil.

V. La transferència de crèdits.

Lliçó 14: els contractes borsaris

I. Organització del mercat de valors; distinció entre mercat primari i mercats secundaris de valors; les operacions dels mercats secundaris oficials de valors. La Comissió Nacional del Mercat de Valors.

II. Les borses de valors. Societats i agències de valors.

III. La contractació borsària; el contracte borsari en general. Classes d'operacions. La comissió borsària.

Lliçó 15: els contractes borsaris

I. La compra-venda borsària. Formació i documentació del contracte. Contingut del contracte;

obligació de lliurament i sanejament; la transmissió de la propietat i dels riscos en la contractació borsària. Incompliment del contracte.

II. Operacions al comptat; concepte i regulació. Operacions a termini; concepte i classes. Operacions en ferm. El contracte de doblament. Operacions condicionals.

III. Les ofertes públiques d'adquisició de valors

IV. Servei de compensació i liquidació de valors

V. Mercats de futurs i d'opcions.

Lliçó 16: els contractes de col·laboració

I. El contracte de comissió; concepte i distinció d'altres figures. Contingut del contracte. Supòsits especials; comissió de compra o de venda; comissió de garantia; comissió de transport. Extinció del contracte.

II. El contracte de mediació; concepte i naturalesa jurídica; contingut; extinció.

III. El contracte d'agència; concepte i distinció d'altres figures; efectes; extinció del contracte.

IV. El contracte de concessió comercial; concepte, funció econòmica i característiques; naturalesa jurídica; contingut del contracte.

V. El contracte de franquícia

Lliçó 17: els contractes de col·laboració i obra

I. Introducció. Els contractes d'assistència tècnica; concepte i modalitats; particularitats del seu règim jurídic.

II. Col·laboració financera. El contracte de *leasing*; concepte i funció econòmica. Naturalesa jurídica i característiques. Contingut del contracte. Els contractes de *factoring*.

III. El contracte d'obra d'empresa; consideració general; manifestacions més importants.

IV. Els contractes publicitaris. Els contractes editorials. Els contractes cinematogràfics.

Lliçó 18: els contractes de dipòsit, préstec i fiança

I. El contracte de dipòsit mercantil; concepte i característiques; classe de dipòsits. El dipòsit regular; obligacions dels contractants; responsabilitat del dipositari. El dipòsit irregular. Dipòsits especials. Dipòsits en magatzems generals; dipòsit separat; dipòsit col·lectiu. El contracte d'allotjament.

II. El contracte de préstec mercantil; concepte i característiques; contingut del contracte; obligació de restitució; el pagament dels interessos. Préstecs especials. Préstec amb garantia

**Universitat
Autònoma
de Barcelona Facultat de Dret**

d'efectes o valors públics. Prèstec amb garantia de mercaderies representat per títols de tradició. Altres préstecs especials.

III. La fiança mercantil. Particularitats pel que fa al contingut i a l'extinció.

Lliçó 19: el contracte de compte corrent

I. El contracte de compte corrent; noció general i distinció d'altres figures. Naturalesa jurídica. Objecte del contracte; la remesa.

II. Efectes del contracte. El "pas de propietat" de la remesa. La compensació; posicions doctrinals; exclusió de la novació com efecte propi del contracte. Interessos dels crèdits.

III. El tancament del compte. Aprovació del saldo; naturalesa i efectes. Extinció del contracte.

Lliçó 20: els contractes bancaris

I. Doble aspecte del dret bancari; l'ordenació del crèdit i la banca. El sistema bancari espanyol. Les entitats oficials de crèdit. La banca privada. Les caixes d'estalvis. Entitats d'estalvi i capitalització. Entitats de finançament o societats financeres.

II. Dret contractual bancari; activitat bancària i contractes bancaris; característiques d'aquests contractes. Classificació dels contractes bancaris. Fonts normatives d'aquests contractes.

III. La instrumentació de les operacions bancàries en compte corrent; naturalesa jurídica i característiques del compte corrent bancari. Funcionament del compte.

Lliçó 21: els contractes bancaris

I. L'obertura de crèdit ordinària; concepte, característiques i naturalesa jurídica; contingut, extinció del contracte.

II. L'obertura de crèdit impròpia; concepte i classes. Crèdit documentat; crèdit revocable; crèdit irrevocable; responsabilitat dels bancs en el crèdit documentat.

III. El préstec bancari; concepte i modalitats.

IV. El descompte; concepte, característiques i funció econòmica; efectes; descompte de lletres documentades; extinció del contracte. El redescompte.

Lliçó 22: els contractes bancaris

I. Dipòsits bancaris. Classificació. Dipòsits d'ús: dipòsit a la vista; dipòsit a termini; extinció del contracte.

II. Dipòsits de custòdia; concepte i classes. Dipòsits tancats; dipòsits oberts. El servei de caixes de seguretat.

III. Operacions de mediació. La mediació en els pagaments; consideració especial de la transferència bancària. La mediació en l'emissió de valors mobiliaris.

Lliçó 23: el contracte de transport

I. El contracte de transport; consideracions generals. Fonts del dret de transports. El transport i les institucions administratives. Concepte i caràcter mercantil del contracte de transport. Classes de transports.

II. Elements personals. Traginer i comissionista de transports; pluralitat de traginers; el transport combinat. El carregador; el destinatari.

III. Elements reals i formals del contracte de transport; objectes que es transporten; el preu.

Lliçó 24: el contracte de transport

I. Els títols de tradició i el contracte de transport. La carta de port; funció probatòria.

II. Contingut del contracte. Lliurament de les mercaderies al traginer. Transport de les mercaderies; el dret de disposició del carregador. Arribada de les mercaderies a destinació; privilegi del traginer.

III. La responsabilitat del traginer; principi general i desenvolupament; limitació de la responsabilitat; regulació convencional.

IV. Transport de persones.

Lliçó 25: el contracte d'assegurança

**Universitat
Autònoma
de Barcelona Facultat de Dret**

I. Diversos aspectes del dret d'assegurances. Assegurances privades i assegurances socials. El dret de l'assegurança privada i el seu tractament jurídic. L'evolució històrica del dret de l'assegurança.

II. Les fonts del dret de l'assegurança; les condicions generals del contracte.

III. La disciplina de l'exercici de l'activitat asseguradora. La forma jurídica de les entitats asseguradores; el control administratiu.

Lliçó 26: el contracte d'assegurança

I. El contracte d'assegurança; concepte i característiques. Classificació.

II. Elements personals del contracte. L'assegurador. Els col·laboradors de l'empresari d'assegurances; l'agent d'assegurances. L'assegurat; assegurances per compte aliena i per compte de qui correspongui.

III. Elements formals; la pòlissa; contingut i circulació; pòlissa flotant o d'abonament. Elements reals; l'interès i el risc; la prima.

Lliçó 27: el contracte d'assegurança

I. L'assegurança contra danys; generalitats. L'interès assegurat; el valor de l'interès com a límit de la indemnització. La relació entre el valor de l'interès i la suma assegurada: assegurança plena, sobreassegurança i infraassegurança. Assegurança multiple; assegurança doble i coassegurança. El risc en l'assegurança contra danys.

II. Contingut del contracte; obligacions del beneficiari de l'assegurança. Obligacions de l'assegurador: el pagament de la indemnització. Rescissió del contracte.

III. Assegurances contra danys en particular. Assegurances contra incendis. Assegurança contra robatori. Assegurances agrícoles. Assegurances de transport. Assegurança de crèdit. Assegurança de responsabilitat civil. Assegurança obligatòria d'automòbils.

Lliçó 28: el contracte d'assegurança

I. Assegurança de persones; generalitats. Assegurança de vida; concepte; criteris de classificació.

II. Elements personals; assegurança sobre la vida d'un tercer; el beneficiari. L'interès i el risc en l'assegurança de vida. Particularitats de la pòlissa.

III. Contingut del contracte; obligacions dels contractants; rescat i reducció de la pòlissa; bestretes i pignoració de la pòlissa. Assegurança d'accidents.

IV. La reassegurança; concepte i naturalesa jurídica; classes de reassegurances; estructura i contingut del contracte.

El títol-valor

Lliçó 29: títol-valors

I. Introducció; la circulació dels drets i el títol-valor. Terminologia.

II. Concepte de títol-valor; formació progressiva del concepte; definició. Caracterització dels títol-valors; la incorporació del dret al títol i la funció legitimadora; la literalitat i l'autonomia. Títol-valors impropis.

III. L'obligació incorporada a un títol-valor; naturalesa i fonament de l'obligació documental. Aspecte jurídic real del títol-valor.

IV. Classificació dels títol-valors.

Lliçó 30: títol-valors

I. Títols nominatius; concepte i terminologia. Exercici del dret. Transmissió del títol. Títols necessàriament nominatius.

II. Títols a l'ordre; règim jurídic. La lliurança a l'ordre. El val o pagaré a l'ordre.

III. Títols al portador; concepte i classes. Règim jurídic. La irreivindicabilitat del títol; defensa del propietari desposseït del títol. Força executiva del títol al portador.

IV. Els títols de tradició; concepte i característiques. Circulació, legitimació i exercici del dret.

Lliçó 31: la lletra de canvi

I. Introducció. Formació històrica de la lletra de canvi. Concepte i característiques. Funció econòmica.

**Universitat
Autònoma
de Barcelona Facultat de Dret**

II. Sistemes canviaris; sistema francès; sistema alemany; sistema anglo-americà; sistema espanyol. La unificació internacional del dret canviari.

III. La creació de la lletra. La declaració canviària; capacitat canviària; la representació de la lletra. La forma de la lletra; lletra incompleta i lletra en blanc; clàusules potestatives. Falsedat i falsificació de la lletra. Duplicats i còpies de la lletra.

Lliçó 32: la provisió de fons

I. La provisió de fons; generalitats. La provisió de fons en el nostre dret. L'obligació de proveir de fons al lliurador. Classes de provisió; posicions doctrinals i crítica.

II. Les "funcions" de la provisió. La cessió de la provisió. Falta de provisió; la lletra de favor.

Lliçó 33: l'acceptació de la lletra

I. L'acceptació de la lletra; concepte i característiques. Presentació de la lletra per a l'acceptació. Forma de l'acceptació. El problema de l'obligació de l'acceptació.

Lliçó 34: la circulació de la lletra

I. La circulació de la lletra; diferents formes de circulació. L'endós; concepte i classes.

II. L'endós ple; concepte i naturalesa jurídica; requisits formals: endós complet i endós en blanc; efectes de l'endós ple. Els endossos limitats. Els endossos especials. Transmissió *ope legis* de la lletra.

III. La cessió ordinària de la lletra.

Lliçó 35: l'aval

I. L'aval com a garantia canviària específica; gènesi i evolució. Concepte i naturalesa jurídica. Característiques de l'aval en el nostre dret.

II. Elements personals; formes de l'aval; l'aval en un document separat.

III. Classes d'aval; aval general i aval limitat. Efectes de l'aval.

Lliçó 36: el pagament de la lletra

I. El pagament de la lletra; classes de pagament. El pagament ordinari; presentació de la lletra al pagament; lloc de presentació. Pagament anticipat. Pagament parcial. Legitimació i identitat del portador. Efectes del pagament.

II. La manca de pagament i les seves conseqüències. El protest per manca de pagament; conceptes i funcions del protest. Dispensa del protest i clàusules "sense despeses". Protestos voluntaris. Requisits legals del protest. La notificació del protest al lliurat. Pagament posterior al protest. Efectes del protest.

Llicó 37: el pagament de la lletra

I. El pagament extraordinari de la lletra. El pagament en via de regrés canviari; concepte de regrés canviari; pressupòsits legals. Exercici del regrés canviari; modes d'exercici; compte de ressaca. Efectes del pagament en via de regrés canviari. El pagament per intervenció.

II. Accions que tutel·len el pagament de la lletra; l'acció canviària directa; l'acció canviària de regrés; l'acció causal; accions derivades de la lletra perjudicada. Les excepcions canviàries. Prescripció i decadència de la lletra.

Llicó 38: el xec

I. El xec; antecedents històrics. Concepte i característiques; funció econòmica; analogies i diferències amb la lletra de canvi. Unificació internacional de la regulació del xec.

II. Pressupòsits substancials per a l'emissió regular del xec. Requisits formals; xec incomplet i xec en blanc. Relacions derivades del xec. Circulació del xec.

III. El pagament del xec. El pagament ordinari; falta de pagament i protest del xec. El pagament extraordinari. Regrés per manca de pagament. Accions que corresponen al tenidor del xec impagat. Xecs especials.

Suspensió de pagaments i fallida

Llicó 39: la suspensió de pagaments

I. Procediments reguladors de la insolvència; antecedents històrics i evolució legislativa.

II. La suspensió de pagaments; concepte; crítica del sistema legal; pressupòsits de la suspensió de pagaments. Efectes de la declaració de suspensió de pagaments. Els òrgans de la suspensió de pagaments.

III. Solució de la suspensió de pagaments; consideració general. El conveni: tramitació i impugnació; aprovació judicial. Incompliment del conveni per part del deutor.

IV. Administració judicial d'empreses embargades.

Lliçó 40: la fallida

I. La fallida; concepte econòmic i jurídic. Aspecte formal i material del dret de les fallides, el dret de concursar com a dret especial.

II. Els pressupòsits de la fallida. Qualitat d'empresari mercantil en el deutor; excepcions. Sobreseïment del pagament de les obligacions. Declaració judicial de la fallida.

III. Els òrgans de la fallida. El jutge i el comissari de la fallida. Òrgans d'administració i representació; el dipositari; els síndics. La junta de creditors.

IV. Classes de fallides; generalitats; fallida fortuïta; fallida culpable; fallida fraudulenta.

Lliçó 41: els efectes de la declaració de fallida

I. Els efectes de la declaració de fallida; consideració general. Efectes sobre el deutor; efectes personals; efectes relatius a la seva situació patrimonial; efectes registrables i efectes de publicitat.

II. Efectes sobre els creditors; introducció. La massa de creditors; naturalesa, estructura i efectes de la constitució.

III. Efectes de la fallida sobre els crèdits. Modificacions dels crèdits en particular. Modificacions del règim dels contractes bilaterals pendents d'execució.

Lliçó 42: la massa de béns de la fallida

I. La massa de la fallida; concepte. Delimitació de la massa. La reintegració de la massa; diferents

Universitat
Autònoma
de Barcelona **Facultat de Dret**

sistemes de reintegració. El sistema espanyol; retroacció absoluta i accions d'impugnació.

II. La reducció de la massa; el principi de separació dels béns i el desenvolupament en el nostre dret. La separació de béns per creditors amb garantia real. Els deutes de la massa.

Lliçó 43: les operacions de la fallida

I. Les operacions de la fallida; operacions preparatòries. Operacions de liquidació; liquidació de l'actiu; liquidació del passiu.

II. Solucions de la fallida; examen general. El conveni; naturalesa jurídica; tramitació; efectes; rescissió del conveni. Rehabilitació del fallit.

Lliçó 44: la fallida de les societats mercantils

I. La fallida de les societats mercantils. Capacitat de la societat per a fer fallida; supòsits dubtosos. La declaració de fallida; particularitats; efectes.

II. La fallida d'una societat col·lectiva o comanditària. La fallida d'una societat anònima. El conveni de la fallida de societats; el conveni de la fallida de societats personalistes; el conveni de la fallida de societats anònimes.

III. Suspensió de pagaments i fallida de les companyies de ferrocarrils i d'obres públiques.

Bibliografia:

ARROYO, I. *Estudios de derecho marítimo*. Barcelona: Llibreria Bosch, 1985. Reimpresió.

ARROYO, I. (Ed.) *Código de comercio y legislación mercantil*. Madrid: Tecnos, 1994. 10a edició.

Universitat
Autònoma
de Barcelona **Facultat de Dret**

BROSETA PONS, M. *Manual de derecho mercantil*. Madrid: Tecnos, 1991. 9a edició.

JIMÉNEZ SÁNCHEZ, G. J. (coord.) *Derecho mercantil vol. II*. Barcelona: Ariel, 1992. 2a edició.

GARRIGUES, J. *Curso de derecho mercantil vol. II*. Madrid: 1975. 7a edició. A cura d'F. Sánchez Calero.

SÁNCHEZ CALERO, F. *Instituciones de derecho mercantil*. Madrid: Edersa, 1992. 16a edició.

URIA, R. *Derecho mercantil*. Madrid: Marcial Pons, 1993. 20a edició.

VICENT CHULIÀ, F. *Compendio crítico de derecho mercantil*. Vol. 2. Barcelona: Llibreria Bosch, 1990. 3a edició.